

состояние для реализации стратегии формирования эмоционального настроения; учёт, в первую очередь, пространственного аспекта в тактике контрастивного анализа и, кроме того, использование цифр и статистических данных, которые не подвергаются сомнению в сознании аудитории.

Идиолект Д. А. Медведева на данном уровне конструируется при помощи иных средств: в рамках стратегии самопрезентации — нарочитая диалогизованность речи, использование цитат авторитетных личностей и «народных» цитат; обращение к положительным эмоциям через образ светлого будущего народа и страны, через апелляцию к общечеловеческим ценностям ответственности, справедливости, свободы и т. д. Аргументативная стратегия реализуется преимущественно через темпоральное сопоставление фактов, событий, явлений.

1. Маслова В. А. Политический дискурс : языковые игры или игра в слова / В. А. Маслова // Политическая лингвистика. — Вып. 1 (24). — Екатеринбург, 2008. — С. 43—48.

2. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса / Е. И. Шейгал. — Волгоград: Перемена, 2000. — 368 с.

К. Г. Грапонова, Т. Ф. Шумаріна

ПРОБЛЕМА ІДІОЛЕКТА В РОСІЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У статті на матеріалі публічних промов російських політиків В. В. Путіна та Д. А. Медведева досліджуються індивідуальні стилістичні та лінгвопрагматичні особливості їхніх ідіолектів. У досліджених текстах визначено мовленнєві засоби реалізації стратегій самопрезентації, дискредитації, аргументації, формування емоційного настрою адресата. Мовний особистості В. В. Путіна притамані вкраплення розмовної лексики й афоризмів, конструювання *ми*-дискурсу, контраст минулого та сучасного, апеляція до єдності народу, до його добробуту, використання даних статистики. Мовний особистості Медведева властиві навмисна діалогізованість мовлення, використання цитат і афоризмів, апеляція до свободи, справедливості, відповідальності.

Ключові слова: ідіолект, політичний дискурс, мовна особистість, прагмалінгвістика, комунікативні стратегії, В. В. Путін, Д. А. Медведєв.

K. G. Graponova, T. F. Shumarina

THE PROBLEM OF IDIOLECT IN RUSSIAN POLITICAL DISCOURSE

The article deals with any individual stylistic and lingvopragmatical features of public speeches by Russian politicians V. V. Putin and D. A. Medvedev. Verbal implementing means of different communicational strategies determined in investigated texts: strategies of self-presentation, of discredit, of argumentation, of formation of the emotional state of the recipient. Language personality of Putin characterized by such features: inclusions of spoken vocabulary and aphorisms, the design of *we*-discourse, the contrast of past and present, an appeal to the unity of the people, to people's welfare, the use of statistics data. Language personality of Medvedev characterized by such features: intentional dialogization of speech, the use of quotations and aphorisms, an appeal for freedom, justice, responsibility.

Key words: idiolect, political discourse, language personality, pragmatics, communicational strategies, V. V. Putin, D. A. Medvedev.

Стаття надійшла до редакції 12.05.2013 р.

УДК [811.161.1+811.161.2+811.581]'342'276.3-055.2

О. В. ПОПОВА

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФЕМІННИХ ХАРАКТЕРИСТИК НА ФОНЕТИЧНОМУ РІВНІ (на матеріалі російської, української та китайської мов)

В статті розглядаються особливості реалізації фемінних характеристик в російській, українській і китайській мовах на сегментному й суперсегментному рівнях; аналізуються імпліцитне значення фонетичного оформлення мовлення жінок та засоби його адекватного перекладу.

Ключові слова: фонетичне оформлення жіночого (фемінного) мовлення, (супер)сегментний рівень.

Протягом останніх 10 років російська мова набула значну популярність в Україні, а саме в період після інтенсивного відтворювання урядом україномовного середовища в країні. Відомо, що значна частина населення України (до 30 %) віддають перевагу російській мові, ніж укра-

їнській; а деякі соціологічні дослідження свідчать про те, що Україна фактично є двомовною державою. Російською мовою спілкуються на всіх рівнях суспільно-політичної та побутової сфер. На території України в багатьох закладах освіти викладання дисциплін здійснюється російською мовою. Іноземні студенти, що навчаються у ВНЗ України, вивчають російську мову як іноземну (крім англійської).

Налагодженню міжнародних контактів України з країнами пострадянського простору і такої високорозвиненою країною, як Китай часто сприяє спілкування партнерів російською мовою, оскільки в цих країнах російська мова посідає стійку позицію поряд з іншими іноземними мовами міжнародного функціонування. Неабиякий інтерес у вітчизняних та зарубіжних лінгвістів викликають дослідження різноманітних аспектів російської мови. Отже, роль російської мови в межах безпосередньо України є притьма значною.

Той факт, що велику кількість діячів у політичній, економічній, культурній та освітній сферах України складають як україномовні, так і російськомовні жінки, зумовлює актуальність вивчення особливостей жіночої комунікативної поведінки та лінгвістичних характеристик фемінного мовлення. Вивчення впливу ґендеру людини на його мовлення активізувалося в останні роки, що свідчить про посилення інтересу вітчизняних і зарубіжних лінгвістів до цієї проблеми. Особлива увага приділяється:

1) особливостям лексико-граматичного оформлення мовлення жінок і чоловіків (В. Н. Базильов, О. А. Земська);

2) мовленнєвої поведінки жінок і чоловіків (А. Ю. Беляєва, Б. Гамаюнов, А. В. Кириліна, А. П. Мартинюк, О. Першай, К. Уест);

3) соціальним ролям жінок і чоловіків (М. В. Городнікова, А. П. Мартинюк, А. Д. Швейцер, Дж. Коатс, С. Гюнтер, У. Лабов, Е. Маккобі, Б. Прейслер, Б. Йобург);

4) прояву ґендерних маркерів на різних лінгвосоціокультурних рівнях (І. В. Глотова, Н. Курілович, І. Г. Ольшанський, І. В. Соломахіна, О. В. Спірюшкіна, Л. В. Степанова);

5) аналізу дистинктивних характеристик мовлення жінок і чоловіків узагалі (М. Хеллінгер, Р. Герберг, М. Хертлейн, Д. Мальц, Б. Торн, С. Троммель-Плотц).

Нажаль, фонетичний рівень актуалізації фемінних характеристик мовлення не розглядається науковцями у повному обсязі; існують дослідження деяких компонентів інтонації мовлення жінок і чоловіків (В. В. Потапов; М. Д. Путрова; Т. І. Шевченко), які не характеризують особливості імпліцитного смислу повідомлення. Крім того, цілісне вивчення засобів адекватного перекладу ґендерно-маркованих повідомлень з російської мови на іноземну (англійську, китайську) і навпаки, а саме їх фонетична реалізація, не відображено в сучасних наукових дослідженнях.

Бажано акцентувати, що наразі українсько-китайські міжнародні відносини інтенсивно розвиваються й удосконалюються. Сучасний стан співпраці між Україною та Китаєм потребує залучення висококваліфікованих тлумачів / перекладачів для здійснення перекладу з китайської мови на російську і / або українську та навпаки. Чимало жінок в Китаї займають високі державні посади й беруть активну участь у суспільно-політичному житті країни, тому знання особливостей оформлення жіночого мовлення на різних лінгвістичних рівнях і оволодіння навичками їх досконалої інтерпретації є дуже важливою складовою теоретично-практичної підготовки перекладачів / тлумачів. В системі освіти України підготовка перекладачів китайської мови здійснюється на базі двох мов: російської та української; саме тому за доцільне можна вважати дослідження особливостей реалізації фемінних характеристик у межах зазначених мов. Недостатність досліджень у галузі актуалізації фемінності на фонетичному рівні в рідній мові (російській і українській) і засобів їх передачі на іноземну (китайську) зумовлює *мету* вивчення даної проблеми — *виявлення особливостей реалізації фемінних характеристик у російській, українській і китайській мовах на сегментному й суперсегментному рівнях*. Досягнення поставленої мети потребує вирішення наступних *завдань*: 1) проаналізувати імпліцитне значення фонетичного оформлення мовлення жінок; 2) виявити засоби адекватного перекладу фонетичної ґендерно-маркованої конотації мовлення жінок.

Виразність жіночого мовлення залежить від низки обставин: тематики інформації, що обговорюється; жанрово-стилістичних особливостей оформлення мовленнєвого тексту; ступеня розуміння теми; статі комунікантів (одностатеві, двостатеві діалоги); соціального статусу співрозмовниць (співрозмовників); режиму спілкування («домінування — підпорядкування», «рівноправ'я»); фізичного, емоційного стану жінок; віку та інших факторів.

«Узнавання» фемінного дискурсу здійснюється завдяки комплексу рис, що проявляються на фонетичному, лексико-граматичному, синтаксичному рівнях. Найбільшу яскравість жіночому мовленню надає лексичне «навантаження». Що стосується фонетичного «забарвлення», воно часто додає імпліцитний смисл повідомленню. Фонетичний рівень реалізації мовлення жінок можна розглянути на двох підрівнях: сегментному й суперсегментному.

Перекладачам-білінгвам важливо знати загальні типові характеристики фонетичного оформлення жінок для правильного перекладу не тільки «текстуального змісту» репрезентованої інформації, але й адекватної передачі його конотації.

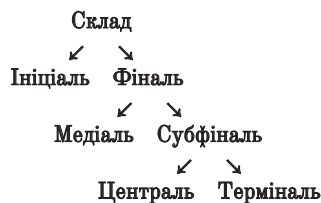
До загальних фонетичних маркерів мовлення російськомовних, україномовних і китайськомовних жінок на сегментному рівні можна віднести такі:

1. «Тривалість» вимовляння жінками голосних звуків більша, ніж у чоловіків.

Таку характеристику вимовляння голосних звуків науковці пояснюють з фізіологічної точки зору. «Голосність» і «співучість» мови також залежить від особливостей її фонетичної системи. Українська мова належить до категорії «співучих» мов, більшою мірою, завдяки системі чергування голосних і приголосних в іменниках (*вчитель — учитель*), дієсловах (*вважати — уважати*), прийменниках (*в — у, з — із*) і т. ін., що надає непереривність потоку мовлення. Китайська ініціаль (*див. Схема 1*) завжди починається з приголосного звуку, тому «співучість» мови яскравіше демонструє українська мова.

Схема 1

Структурні елементи китайського складу

Довгота голосних залежить від наголосу (наявність наголосу чи його відсутність), типу складу (відкритий, закритий, напіввідкритий, напівзакритий), а також типу основного тону практично в більшій частині мов. Китайська мова є тональною: кожний наголошений склад вимовляється інтенсивно (ядерним) тоном. Тон виконує фонологічну смислорозрізнавальну функцію, тому фонетисти-китаїсти розглядають концепт «тон» як складне поняття «наголос-тон-інтонація». Внаслідок цього феномена, ступінь редукції (кількісної та якісної) китайських голосних у слабонаголошеній позиції значно нижчий, ніж в українській і російській мовах. Чим вище основний тон і чим менше тривалість складотворного голосного, тим більше зрушення в його якості. Він стає більш високим з підняття, тобто більш закритим і коротким [4]. Голосний, що вимовляється рівним тоном (I тоном) маніфестує «пекучість», а, наприклад, голосний, що вимовляється III тоном, — довготу і «складність» голосного звуку.

За фактором «тривалість» голосного звуку фонетична система російської мови ідентична українській, але більш тривалими є китайські голосні завдяки низькому ступеню редукції голосних. Проте фактор «співучість» проявляється частіше в українській мові, на другому місці — російська мова, на третьому — китайська.

На фоні вищезазначених загальних фонетичних характеристик «тривалість» голосних звуків у презентації російськомовних, україномовних та китайськомовних жінок все ж більше, ніж у презентації чоловіків, що акустично відчувається.

Випадки, коли жінки навмисно пролонгують голосні звуки, спонукають лінгвістів і психолінгвістів пізнати природу такого фонетичного перетворення та вірно інтерпретувати його. Отже, «протягування» голосних жінками (рідко чоловіками) у більшості випадків залежить від їхнього емоційного стану в одностатевих діалогах в режимі «рівноправ'я». Наприклад:

«Жіночі» діалоги		
Російськомовні жіночі діалоги	Переклад на українську мову	Переклад на китайську мову
<p>А. А-а-а, в-о-о-о-т в чём дело!.. Почему ты меня заранее не предупредила о независимой проверке?</p> <p>Б. В такой ситуации надо руководствоваться здравым смы-ы-ы-слом, а не эмоциями...</p>	<p>А. Так о-о-о-сь воно що!.. Чому ти мене заздалегідь не попередила про незалежну перевірку?</p> <p>Б. В такій ситуації треба керуватися добрим р-о-о-озумом, а не емоціями...</p>	<p>— 啊...这么回事儿啊! 检查的事情, 你为什么不提前通知我?</p> <p>— 这种情况, 要多动脑子, 而不是手忙脚乱。</p>

«Протягування» голосних російськомовними жінками спричинено станом зачудування-здивування, що може легко перейти в обурення першої співрозмовниці, та «формою захисту» другої співрозмовниці, яка дає грамотне описання претензії першої на лексико-граматичному і синтаксичному рівнях. Штучним подовженням голосного у слові «*см-ы-ы-ы-слом*» вона перебиває свою опонентку, що, напевно, дратує останню. Виділені таким чином голосні збігаються з логічним наголосом і є емфазою. Графічно подовження голосних відображено трикратним їх повторенням в оригінальних висловлюваннях російськомовних жінок і в українському перекладі.

В перекладі російськомовного жіночого діалогу на китайську мову подібне повторення неможна відтворити графічно.

Переклад схожих діалогів здійснюється в усній формі. Перекладачам рекомендовано надавати скорочений (чи анований) переклад тексту оригіналу із зазначенням загального настрою і ставлення мовців до теми розмови, тобто імпліцитного значення повідомлення, евфемістичними описовими засобами (особливо в офіційних умовах). У тексті перекладу умисне подовження голосних не зберігається.

2. Наявність вокалізованих «заповнень» типу -е-е-, -м-м- та інших [5].

Вокалізоване «навантаження» подібного типу у використанні жінок деякі філологи вважають вокалізованими паузами у потоці мовлення, які свідчать про ступінь «невпевності — невпевненості», «здивованості», «утруднення» тощо співрозмовниць (див. *суперсегментний рівень*). Переклад «голосових укралень» з російської мови на китайську — описовий. Наприклад:

Жіноче мовлення (з доповіді на науковій конференції)		
Російське мовлення	Переклад на українську мову	Переклад на китайську мову
Проф. Т. М. Королева: Одним из важных аспектов обучения коммуникации на иностранном языке является ознакомление студентов с гендерными особенностями иноязычной речи, что -м-м- имеет большое значение для дальнейшей социальной адаптации в профессиональной и бытовой сферах.	Проф. Т. М. Корольова: Одним з важливих аспектів навчання комунікації іноземною мовою є ознайомлення студентів з гендерними особливостями іномовного мовлення, що має велике значення для подальшої соціальної адаптації в професійній та побутовій сферах.	卡拉聊娃教授曾表示: 使学生了解外文中的性别特性, 是外语会话教学中的重点之一。这些特性将对外语使用者适应当地工作及社会生活环境起重要作用。

Вокалізовані «вкраплення» не перекладаються ні на українську, ні на китайську мови та не мають графічного еквіваленту в китайській мові. Якщо вони носять «протяжний» характер, то при перекладі жіночого мовлення з російської (української) мови на китайську і навпаки можна надати пояснення про його конотативне використання типу «*довідачці важко відповісти на запитання; довідачка не впевнена у вірності рішення*» і т. ін.

3. *Глотталізація* (гортанний вибух або сильний «скрипучий» приступ у вокального звукового сегмента на абсолютному початку інтонаційної фрази після паузи неглоттального виникнення, тобто яка містить елементи мовленнєвого дихання — вдих чи видих) більш властива для жінок [2]. Деякі фонетисти називають подібне явище *фарінгалізацією*. В китайській мові фарінгалізація є додатковою артикуляцією голосних звуків. Вона полягає у звуженні стінок глотки й у зменшенні дужок м'якого піднебіння. Фарінгалізовані голосні у «виконанні» жінок складають на слух враження вимовлених «здавленим» голосом. Крім того, фарінгалізація надає голосному високого тембрового забарвлення. Всі ці явища спостерігаються нерідко у складах відкритого типу (монофтонг чи дифтонг), вимовлених у четвертому тоні [4].

Фарінгалізовані голосні свідомо інтерпретуються у процесі усного послідовного перекладу жіночого мовлення з російської (української) мови на китайську і навпаки.

4. Правильне вимовляння звуків [6].

Правильне вимовляння звуків російськомовними, україномовними та китайськомовними жінками полегшує переклад усних текстів різноманітної жанрово-стилістичної спрямованості.

Що стосується суперсегментного рівня, то загальних фонетичних маркерів мовлення російськомовних, україномовних та китайськомовних жінок на суперсегментному рівні можна віднести такі:

1. *Просодична експліцитність емоційного мовлення* на фонетичному рівні мови, що простежується в інтонаційній формі, мелодичному рисунку, зміні регістрів (з метою досягнення більшого емоційного ефекту), у використанні таких просодичних засобів, як придихання, назалізація [3]. Р. Лакофф наголошує на *частому використанні емфаз* [6].

Поділ мовлення на емоційне та неемоційне — штучний. Зустріти неемоційне мовлення чи то жінок, чи чоловіків у чистому вигляді можна дуже рідко. У кожній фразі присутнє те чи інше емоційне забарвлення думки мовця. Ступінь мовленнєвої емфазі залежить від кількості, якості й інтенсивності емоційної й оцінювальної конотації, що накладаються на інформативну, логічну і семантичну структури висловлювання [1, с. 265—273]. Емоційність жінок виражається:

А. Зміною темпу.

Темп мовлення жінок-домінантів у двостатевих діалогах частіше сповільнюється, наголос посилюється. Усі слова чітко вимовляються. Часові інтервали між наголошеними словами довгі та приблизно однакові. Жінки-підлеглі прискорюють темп свого мовлення, часові інтервали між наголошеними і ненаголошеними складами у них мінімальні. «Жіночий» темп характеризується

більшою швидкістю, ніж «чоловічий». Жінки намагаються привернути увагу слухача та скоріше пояснити сутність проблеми. В одностатевих діалогах темп обох комунікантів приблизно однаковий. Темп російськомовних і україномовних жінок швидше у подібних ситуаціях, ніж китайськомовних (наслідок фонетичних особливостей тональності китайської мови, яка передбачає приблизно повне вимовляння кожної фонетичної одиниці в межах фемінного дискурсу і сповільнює темп мовлення жінок у порівнянні зі слов'яномовними жінками).

«Внесок» пауз в процес прискорення чи сповільнення темпу дуже значний. Численні паузи сповільнюють темп. Жінки поряд із синтагматичними (російськомовні і українськомовні жінки) і граматичними (китайськомовні жінки), використовують в емоційно-забарвленому дискурсі емоційні (логічні) і хезитаційні паузи частіше, ніж чоловіки; жіноче вимовляння має достатньо широкий діапазон звучання.

До труднощів роботи перекладача можна віднести інтерпретування усних текстів, фрагменти яких прискорюються у репрезентації жінок. Прискорений темп ускладнює сприйняття усного мовлення: тлумачеві з російської (української) мови на китайську і навпаки одночасно слід стежити за змістовим компонентом повідомлення, зрозуміти смисл інформації, «уловити» конотацію фонетичного оформлення фемінного мовлення, підібрати протягом короткого часу адекватні лінгвістичні засоби для його передачі мовою перекладу. Перекладач працює у напруженому режимі, що може спричинити виникнення огріх.

Б. Зміною мелодичного діапазону.

Діапазон «жіночого» емоційно насиченого мовлення частіше підвищується, а «чоловічого» — знижується (особливо при передаванні погроз).

В. Заміною висхідного ядерного тону низхідним та навпаки.

Г. Використання складних тонів.

Для передавання, наприклад, незгоди у відповідях на спеціальні запитання і вираження протилежної думки жінки оформлюють свої висловлювання низхідно-висхідним тоном (*Потому что меня об этом не информировали! / Тому що мене про це не інформували!*), а чоловіки частіше розширюють тональний діапазон і оформлюють свої висловлювання високим низхідним тоном.

Д. Використання перерваної висхідної або низхідної шкали.

З метою маркування семантично важливих слів жінки частіше, ніж чоловіки, «підвищують» тон, унаслідок чого переривається висхідна або низхідна шкала.

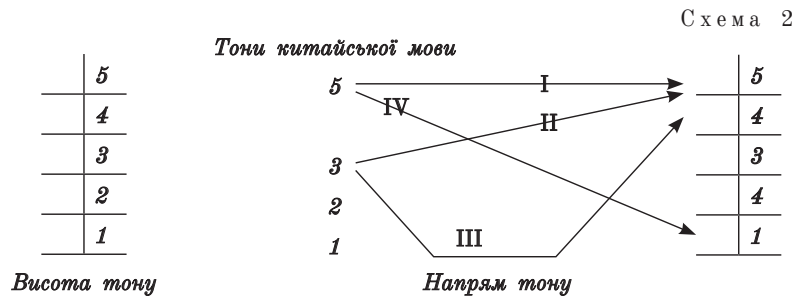
Перекладачу-білінгву дуже важливо знати семантику інтонаційного оформлення російськомовного (україномовного) жіночого мовлення у різних ситуаціях (крім лексико-граматичного «навантаження» фемінного дискурсу) і вміти передбачати подальший хід розмови з метою підбору адекватних лексико-граматичних засобів для перекладу жіночого мовлення на китайську мову, оскільки в китайській мові для вираження емоційного стану жінок існують лексичні засоби вираження інтонації, наприклад, вигуки, які мають велику кількість варіацій вимовляння. Отже, китайський вигук — [a] в залежності від мелодики може означати радість і лихо, твердість і нерішучість, байдужість і зацікавленість, подив, спокій, натхнення, розчарування і таке інше. Порівняймо:

Жіноче мовлення (діловий дискурс)

Російськомовне мовлення	Переклад на українську мову	Переклад на китайську мову
А: Итак, как обстоят дела с агентством по недвижимости «Альянс»?	А: Отже, як ідуть справи з агенцією нерухомості «Альянс»?	— «阿里祥斯»地产商那边的事情怎么样了?
Б: Хорошо, довольно-таки хорошо, кроме одного... Я здесь как раз по этому поводу и хочу переговорить с тобой. У нас проблема...	Б: Добре, досить добре, крім одного... Я тут саме з цього приводу і хочу переговорити з тобою. Ми маємо проблему...	— 不错,一切顺利,但有个问题,我正打算和你谈谈,有个麻烦事儿
А: Ой! А что случилось?!	А: Ой! Що трапилося?!	— 恩?出什么事儿了?!

У цьому прикладі висхідним термінальним тоном «забарвлюється» відрізок *недвижимости «Альянс»*, що означає зацікавленість справою. Фраза *как раз по этому поводу* оформлена скандентною шкалою, яка притягує увагу слухачки на важливій інформації. Відповідь співрозмовниці *Ой! А что случилось?!* звучить гучніше і прискореним темпом, демонструючи подив, бентежність і нетерпіння отримати відповідь на запитання. В перекладі на китайську мову інтонаційне оформлення китайськомовного діалогу не відображує семантику інтонації оригінального діалогу, оскільки інтонаційними засобами китайської мови служать регістрові можливості мови і як поодинокий випадок — особливий засіб вимовляння тону останнього складу синтагми або речення. У перекладі на китайську мову фонетичні особливості передано через підвищення голосу та вигук «恩», що означає сумнів і / або ствердження.

Так, у китайській мові існує 5 типів тону (див. Схему 2):

Тон виконує смислорозрізнявальну функцію. Китайське мовлення іноземця, навіть якщо недостатньо чітко виражено або зовсім не виражено суперсегментні одиниці, сприймається китайцями задовільно. Однак емоційне забарвлення мовлення китайських жінок може викликати деякі складнощі у перекладачів з китайської мови на російську (українську), тому що особливе вимовлення тону останнього складу (перед паузою) безпосередньо пов'язано із зміщенням регістру і багато в чому залежить від нього. Акустичне вимовлення тону полягає в додатковій модуляції мелодики після того, як тон відзвучав повністю [4]. Наприклад:

Жіноче емоційне мовлення

Китайськомовне	Переклад на російську мову	Переклад на українську мову
1) zhè ge huài (zhè ⁴ ge ⁰ huài ⁴), zhè ge hǎo (zhè ⁴ ge ⁰ hǎo ³)	1) Этот плохой — тот хороший.	1) Цей поганий, той добрий.
2) ní shuō (ní ³ shuō ¹) zhè ge huài (zhè ⁴ ge ⁰ huài ⁴)?	2) Скажешь, что этот плохой?!	2) Скажеш, що цей поганий?!
3) zhè ge (zhè ⁴ ge ⁰) kě hǎo (kě ³ hǎo ³).	3) Вот этот уж хорош!	3) Ось цей вже ж добрий!
4) hǎo jiā huo (hǎo ³ jiā ¹ huo ⁰)	4) Вот это да!	4) Оце так!

У фразі zhè ge huài (zhè⁴ ge⁰ huài⁴), zhè ge hǎo (zhè⁴ ge⁰ hǎo³) слово huài вимовляється в четвертому тоні, а hǎo — у третьому. Однак у другому реченні четвертий тон слова huài трансформується в низько-висхідний (313), а третій тон слова hǎo — у висхідно-низхідний (1151). У четвертому реченні (ступінь емоційного забарвлення найвищий у порівнянні з попередніми), яке вимовляється з інтонацією подиву, спостерігається повна зміна тону складу: низький тон першого складу hǎo стає високим низхідним, а перший високий рівний тон другого складу jiā — рівним середнім.

Професійний тлумач повинен розпізнавати семантику тонально-інтонаційних варіацій фемінного китайського мовлення і враховувати їх у перекладі на російську і / або українську мову. Емоційний стан співрозмовниць, який реалізується засобами інтонації, перекладач передає за допомогою описових і пояснювальних фраз, позбавлених емоційного «навантаження».

Е. Членуванням інтонаційних груп на дві чи більше частин.

Для російськомовних жінок-домінантів типовим є ставити у розмові паузу / паузи різної тривалості перед семантично значущими / значущими словом / словами в межах однієї інтонаційної групи (*Кроме одной вещи | — вы никогда не знаете, | какой сюрприз | вам могут преподнести папарацци... / Крім одного | — ви ніколи не знаєте, | який сюрприз | вам можуть піднести папарацци...).*

Перекладаючи подібні «жіночі» повідомлення з російської мови на китайську, тлумач пояснює значущість інформації для російськомовної співрозмовниці не фонетичними засобами, а описово.

2. Мовленнєва поведінка відповідає етичним нормам.

Російськомовним і китайськомовним жінкам більш властивий стриманий тип висловлювання думки. Українськомовні співрозмовниці «додають жвавості» розмові, супроводжуючи мовлення жестами та мімікою. Домінування в розмові актуалізується завдяки: а) використанню висхідних термінальних тонів; б) дотриманню скандентних і слайдингових шкал; в) прискоренню темпу мовлення; г) збільшеній гучності мовлення. Паузи та наголос мають емоційний характер з метою привернення уваги. Спостерігається висока частотність використання низхідно-висхідного ядерного тону, який поєднує значення орієнтації на співрозмовника з виявом емоційного ставлення мовця і надає великої сили впливу [5].

Отже, семантика інтонації жіночого мовлення у поєднанні з іншими фонетичними конститuentами сегментного і суперсегментного рівня є важливим смисловим компонентом, який надає завершеності усному повідомленню. Сегментний рівень реалізації фемінних характеристик репрезентований такими фонетичними явищами: подовженням голосних звуків; наявністю вокалізованих «заповнень»; глотталізацією (фарінгалізацією); гіперкоректним вимовленням звуків.

Суперсегментний рівень маніфестує просодичну експліцитність емоційного мовлення, коректну етичну мовленнєву поведінку. Переклад фонетичних «жіночих» явищ, як правило, описовий. Для тлумача важливо знати про такі «тонкощі» і вміти передавати їх при перекладі фемінних характеристик з російської або української мови на китайську і навпаки.

1. Бровченко Т. А. Фонетика англійської мови (контрастивний аналіз англійської та української вимови) : [підручник] / Т. А. Бровченко, Т. М. Корольова. — [2-е вид., переробл. та доп.]. — Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2006. — 300 с.
2. Кривнова О. Ф. Глоттализация на границах фонетических составляющих в женской речи (на русском материале) / О. Ф. Кривнова // Проблемы и методы экспериментально-фонетических исследований : сб. статей к 70-летию проф. Л. В. Бондарко. — СПб. : СПбГУ, 2002. — С. 183—190.
3. Потапов В. В. Язык женщин и мужчин : фонетическая дифференциация / В. В. Потапов // Известия РАН. Серия литературы и языка. — М. : Наука, 1997. — Т. 56. — № 3. — С. 52—62.
4. Спешнев Н. А. Фонетика китайского языка : учеб. пособие / Н. А. Спешнев. — Л. : Изд-во Ленинградского ун-ва, 1980. — 141 с.
5. Яшина Н. В. Коммуникативные и интонационные особенности дискурса телеинтервью (на материале американского варианта английского языка): дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Яшина Наталья Владимировна. — Иваново, 2007. — 220 с.
6. Lakoff R. Language and Women's Place (Язык и положение женщины) / R. Lakoff. — New York : Harper and Row, 1975. — 83 p.

О. V. Popova

PECULIARITIES OF FEMININE FEATURES REALIZATION AT THE PHONETIC LEVEL (based on the material of the Russian, Ukrainian and Chinese languages)

The article deals with some peculiarities of feminine features realization in Russian, Ukrainian and Chinese at the segmental and suprasegmental levels; the implicit meaning of the women's speech phonetics alongside with the ways of its adequate translation are analyzed.

Key words: women's speech phonetics, segmental and suprasegmental levels.

А. В. Попова

ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ФЕМИННЫХ ХАРАКТЕРИСТИК НА ФОНЕТИЧЕСКОМ УРОВНЕ (на материале русского, украинского и китайского языков)

В статье рассматриваются некоторые особенности реализации феминных характеристик в русском, украинском и китайском языках на сегментном и суперсегментном уровнях; анализируется имплицитное значение фонетического оформления женской речи и способы его адекватного перевода.

Ключевые слова: фонетическое оформление женской речи, (супер)сегментный уровень.

Стаття надійшла до редакції 7.05.2013 р.

УДК 811.111'42:821.111Трумэн.08:94(73).091.8

А. М. ГУЗАК

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ «ОСОБИСТІСНОГО» ТА «КОЛЕКТИВНОГО» У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ (на матеріалі промов американського президента Гаррі Трумена)

У статті розглядаються особливості вербального вираження «особистісного» та «колективного» у політичному дискурсі. Робота виконана на матеріалі політичних промов американського президента Гаррі Трумена. У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що вираження «особистісного» та «колективного» у політичних промовах маркується на лексико-граматичному рівні, перш за все, особовими займенниками *I* (я), *We* (ми) та присвійними займенниками *My* (мій), *Ours* (наш).

Ключові слова: політичний дискурс, політична промова, комунікативні стратегії і тактики, лексико-граматичні маркери, займенники, Гаррі Трумен.

На сьогоднішній день політичний дискурс є одним із найбільш актуальних і впливових у загальному багатогалузевому феномені дискурсу. Питання виявлення та встановлення закономірностей функціонування найбільш поширених мовних засобів у політичних промовах завжди знаходилося у центрі уваги як політологів, так і вчених-лінгвістів. Багато авторитетних